

Начало > Съдебни процедури > Граждански дела > Съдът на коя държава е компетентен?

Съдът на коя държава е компетентен?

Финландия

1 До кой съд трябва да се подаде исковата молба — до обикновен граждански съд или до специализиран съд (напр. съд по трудовоправни спорове)?

Във Финландия гражданските иски се разглеждат от съдилищата с обща компетентност. Специализираните съдилища обикновено са или апелативни инстанции, или разглеждат дела, които не са заведени от отделни граждани.

2 Ако компетентни са обикновените граждански съдилища (т.е. те са съдилищата, които разглеждат съответния вид казуси), как може да се разбере до кой от тях трябва да бъде подадена исковата молба?

2.1 Има ли разлика между по-нисшестоящите и по-висшестоящите обикновени граждански съдилища (напр. районните съдилища като по-нисшестоящи съдилища и окръжните съдилища като по-висшестоящи такива) и ако да, кой от тях е компетентен по моя казус?

Първоинстанционният съд с обща компетентност по граждански иски във Финландия е районният съд (*käräjäoikeus*). Функциите на въззивни инстанции се изпълняват главно от апелативните съдилища (*hovioikeus*).

2.2 Териториална компетентност (съдът в град А или съдът в град Б е компетентен по моя казус?)

2.2.1 Основни правила за териториалната компетентност

Основното правило е, че исковете се завеждат пред първоинстанционния съд с обща компетентност по местоживее на ответника. Това се прилага и когато ответникът е юридическо лице. Само малка част от исковете се разглеждат другаде.

2.2.2 Изключения от основните правила

2.2.2.1 Кога може да се избира между съда по местожителството на ответника (съд, определен чрез прилагане на основното правило) и друг съд?

Сред случаите, когато това е възможно, са:

Искове за развод, прекратяване на съжителството или валидността на брака или подялба на имущество при обстоятелства, различни от смъртта на единия съпруг, може да бъдат предявявани пред първоинстанционния съд по местопребиваването или обичайното местоживее на единия от съпрузите.

Исковите във връзка с дейността на клон, отдел, представителство или друго подобно място на стопанска дейност на юридическо лице или във връзка с дейността на мястото на стопанска дейност на едноличен търговец, когато въпросното юридическо лице или едноличен търговец е ответник, може да бъдат предявявани и пред първоинстанционния съд в чийто съдебен район се намира съответното място на стопанска дейност. Иск, предявен от потребител срещу търговец въз основа на законодателството за защита на потребителите, може да се разглежда и от първоинстанционния съд по местопребиваване или обичайно местоживее на съответния потребител.

Пазарният съд (*markkinaoikeus*) действа като първоинстанционен съд за спорове, молби и жалби, свързани с права на индустриална собственост и авторски права.

Исковите във връзка с трудови договори може да бъдат предявявани и пред първоинстанционния съд, в чийто съдебен район обикновено се извършва работата, предмет на съответния договор. В случаите, когато като цяло работата не се извършва на територията на един и същ съдебен район, искът, предявен от заетото лице срещу неговия работодател, може да бъде разгледан и от първоинстанционния съд по мястото на стопанска дейност на работодателя.

Искове за обезщетяване на вреди на различни от договорните основания може да бъдат завеждани също и пред първоинстанционния съд, в чийто съдебен район е извършено вредоносното действие или, в случай на небрежност, където е трябвало да бъде извършено действието, или където е настъпила вредата. Посочените иски може да бъдат завеждани също и пред първоинстанционния съд по местопребиваване или местоживее на ищеца, ако искът за обезщетение се основава на Закона за автомобилното застраховане (*liikennevakuutuslaki*), Закона за вредите, претърпени от пациенти (*potilasvahinkolaki*), Закона за отговорността за вреди, причинени от продукти (*tuotevastuulaki*), Закона за застраховане срещу вреди, нанесени на околната среда (*laki ympäristövahinkovakuutuksesta*) или Закона за отговорността при железопътни превози (*raideliikennevastuulaki*).

Исковите във връзка с недвижими имоти могат да се подават и до първоинстанционния съд по местонахождението на недвижимия имот.

Исковите във връзка с издръжка може да бъдат завеждани и пред първоинстанционния съд по местопребиваване или местоживее на лицето, което търси или получава издръжката.

При международни дела се прилагат правилата за компетентност, установени в нормативната уредба на ЕС или в международните договори.

2.2.2.2 Кога трябва да се избере съд, различен от съда по местожителството на ответника (съд, определен чрез прилагане на основното правило)?

Компетентният съд не винаги е съдът по местоживее на ответника. Например:

Искове, свързани с установяване на бащинство, трябва да бъдат завеждани пред първоинстанционния съд по местопребиваване или обичайно местоживее на майката или детето. Искове във връзка с отнемане на бащинство трябва да бъдат завеждани пред първоинстанционния съд по местопребиваване или обичайно местоживее на детето.

Исковите във връзка с правото на упражняване на родителски права или правото на лични отношения с детето се разглеждат от първоинстанционния съд по местопребиваване или обичайно местоживее на детето.

Исковите във връзка с изпълнение на решение за упражняване на родителски права и за правото на лични отношения се разглеждат от първоинстанционния съд по постоянното или временното местопребиваване на детето или ответника.

Исковите за назначаване на настойник, прекратяване на настойничество, ограничаване на дееспособността или премахване или изменение на такова ограничение се предявяват пред първоинстанционния съд по местопребиваване или обичайно местоживее на лицето, чиято дееспособност се ограничаваше.

Исковите за потвърждение на осиновяване се предявяват пред първоинстанционния съд по местопребиваване или обичайно местоживее на осиновителя.

Исковите за наследство и във връзка с наследствената маса се предявяват пред първоинстанционния съд по местопребиваване или обичайно местоживее на починалия.

2.2.2.3 Могат ли страните сами да определят за компетентен съд, който при други обстоятелства не би бил компетентен?

По граждански искиове (но не и при охранителните производства) заинтересованите страни могат, при спазване на определени условия, да изберат съд, различен от обичайния компетентен съд (на първа инстанция).

Правото на потребителите, заетите лица или физическите лица, които търсят или получават издръжка, да завеждат искиове пред съда, посочен в Кодекса на съдопроизводството (*oikeudenkäymiskaari*), не може да бъде ограничавано чрез споразумения за избор на съд, освен когато такова споразумение е сключено след възникване на спора.

Споразуменията за избор на съд трябва да бъдат в писмена форма и може да се ограничават до определен спор или да обхващат последващи спорове, произтичащи от конкретно правоотношение.

3 Когато компетентни са специализираните съдилища, как може да се разбере кой съд следва да бъде сезиран?

Пазарният съд разглежда като първа инстанция спорове, молби и жалби, свързани с права на индустриална собственост и авторски права. В останалите случаи във Финландия системата на специализираните съдилища се използва за съдебни дела само при изключителни обстоятелства.

Връзки

Финландски съдилища

Последна актуализация: 31/05/2021

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.